

Fleksibilniji pristup radiofrekvencijskom spektru u RH

Razvoj novih radio tehnologija, koje se koriste u bežičnim pristupnim sustavima i mrežama, zahtijeva znatno efikasnije metode upravljanja radio frekvencijskim spektrom. Naime, riječ je o ograničenom prirodnom resursu za čije su korištenje zainteresirani svi sudionici globalnog komunikacijskog tržišta koji nude usluge i servise. Za razliku od dosadašnjih metoda upravljanja radio spektrom gdje su namjena i korištenje ovisili o vrsti pristupa – fiksnom ili mobilnom, elektronske komunikacijske usluge u konvergentnim sustavima i mrežama zahtijevaju novi pristup kod upravljanja radiofrekvencijskim spektrom.

TEKST: *Željko Popović*

Krajem 2005. Grupa za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, (RSPG – *Radio Spectrum Policy Group*) je usvojila mišljenje o regulatornom okviru u području upravljanja radiofrekvencijskim spektrom za bežične pristupne mreže (WAPECS – *Wireless Access Policy for Electronic Communications Services*) u kojem se kaže da su tehnološka i servisna neutralnost potrebne kako bi se ostvarila fleksibilnija uporaba radiofrekvencijskog spektra i da se treba primjenjivati što manje tehničkih ograničenja na uporabu određenih radiofrekvencijskih pojaseva (što se odnosi i na spektar namijenjen za GSM). Također, ECC je, krajem 2006. godine usvojio odluku kojom se GSM frekvencijsko područje (900 MHz i 1800 MHz) dodjeljuje i za uporabu IMT-2000/ UMTS sustava. Isto tako, očekuje se usvajanje Odluke Europske komisije o harmonizaciji 900 MHz i 1800 MHz frekvencijskih područja koja će omogućiti uporabu drugih zemaljskih sustava (trenutno IMT-2000/UMTS sustava) u navedenim frekvencijskim područjima. Uzimajući u obzir prethodno navedene dokumente, dodjela radiofrekvencijskog spektra u određenoj mjeri ne bi trebala ovisiti o tehnologiji i uslugama koje bi se pružale.

U skladu sa Zakonom o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08), upravljanje i uporaba radiofrekvencijskog spektra, kao prirodno ograničenog općeg dobra, od interesa je za Republiku Hrvatsku te je Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) odgovorna za poticanje učinkovite uporabe i osiguravanje djelotvornog upravljanja radiofrekvencijskim spektrom.

GSM tehnologija je efikasna za glasovne i podatkovne usluge manjih brzina, ali nije prikladna za širokopolasne, multimedijske i druge napredne usluge. Razvojem tehnologije krajnji korisnici zahtijevaju usluge koje obuhvaćaju prijenos glasa, teksta, širokopolasni prijenos podataka i radiodifuzijske usluge na pokretnom uređaju. Kako bi se ove usluge omogućile i udovoljilo povećanim zahtjevima korisnika, operatori počinju koristiti nove tehnologije.

Uporaba radiofrekvencijskog spektra na 900 MHz, omogućava opsežnije zemljopisno i populacijsko pokrivanje s manje osnovnih postaja i boljom kvalitetom usluge od onih koje se postižu u višem frekvencijskom području.

HAKOM namjerava primijeniti fleksibilniji pristup pravu uporabe radiofrekvencijskog spektra za frekvencijske pojaseve 880-915/925-960 MHz (dalje u tekstu pojas 900 MHz) i 1710-1785/1805-1880 MHz (dalje u tekstu pojas 1800 MHz) koji se trenutno koriste za GSM sustav, u smislu omogućavanja uporabe ovog dijela spektra i za druge tehnologije.

U lipnju i rujnu 2009. godine istječu dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra operatorima javnih pokretnih komunikacija VIPnet d.o.o. i T-Mobile d.o.o. za GSM sustav (900 MHz i 1800 MHz). U skladu s prijelaznim i završnim odredbama Zakona, navedenim će se operatorima nakon provedene javne rasprave izdati nove dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra u svrhu produženja obavljanja usluga.

Kako bi postojećim operatorima bila omogućena uporaba tih frekvencijskih područja na fleksibilnoj osnovi, bez ograničenja uporabe određene tehnologije, potrebno je donijeti novi plan dodjele u kojem se određuje uporaba. Trenutačno su frekvencijska područja 900 MHz i 1800 MHz dodijeljena isključivo za uporabu GSM tehnologije. U okviru ove rasprave razmatra se omogućavanje tih frekvencijskih područja za uporabu UMTS tehnologije. Uporaba drugih tehnologija (npr. LTE) bit će omogućena i daljnjim izmjenama plana dodjele.

U Republici Hrvatskoj je izmjenama u Pravilniku o namjeni radiofrekvencijskog spektra (NN 136/08) GSM frekvencijsko područje (900 MHz i 1800 MHz) namijenjeno i za IMT-2000/UMTS tehnologiju. Kako bi postojećim operatorima bila omogućena uporaba tih frekvencijskih područja na fleksibilnoj osnovi, što će predstavljati tehnološku i servisnu neutralnost, potrebno je uz donošenje novog plana dodjele isto omogućiti i novom dozvolom.

Drugi razlog je praćenje europskih tendencija i činjenica da je donijeta odluka ECC-a kojom se GSM frekvencijska područja (900 MHz i 1800 MHz) dodjeljuju i za uporabu IMT-2000/UMTS sustava. Također, očekuje se usvajanje Odluke Europske komisije o harmonizaciji 900 MHz i 1800 MHz frekvencijskih područja koja će omogućiti uporabu drugih zemaljskih sustava (trenutačno IMT-2000/UMTS sustava) u navedenim frekvencijskim područjima.

Kako bi se osigurala što djelotvornija uporaba radiofrekvencijskog spektra u pograničnom području i operatorima olakšale regulatorne obaveze, potrebno je provesti međunarodno usklađivanje sa susjednim državama. HAKOM je započeo uvodne dogovore o izmjenama postojećih i potpisivanju novih međunarodnih sporazuma vezano uz uporabu spektra namijenjenog za GSM radi omogućavanja uporabe novih tehnologija.

Propisi koji reguliraju radiofrekvencijski spektar u RH su:

- Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08)
- Pravilnik o namjeni radiofrekvencijskog spektra (NN 136/08)
- Pravilnik o dodjeli i uporabi radiofrekvencijskog spektra (NN 136/08)